

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
28.03.2025 р. (протокол № 80/3)

В. о. ректора Володимир МЕЛЬНИК

ПРОГРАМА
фахового вступного іспиту
для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
доктора філософії

Спеціальність – В11 «Філологія (за спеціалізаціями)»

Освітньо-наукова програма – «Філологія»

Філологічний факультет

Львів 2025

Програма фахового вступного випробування для вступу для здобуття ОНС “Доктор філософії” (В11 Філологія за напрямками: Українська мова; Українська література; Теорія літератури; Порівняльне літературознавство; Українська фольклористика; Слов’янські мови та літератури; Прикладна лінгвістика).

Розробники: декан філологічного факультету, кандидат філологічних наук, доц. Крохмальний Р. О.; доктор філологічних наук, проф. доктор філологічних наук, проф. Бацевич Ф. С.; доктор філологічних наук, проф. Івашків В. М.; доктор філологічних наук, проф. Гнатюк М. І.; доктор філологічних наук, проф. доктор філологічних наук, проф. Кочан І. М.; доктор філологічних наук, проф. доктор філологічних наук, проф. Купчинська З. О.; доктор педагогічних наук, доц. Микитюк В. І.; кандидат філологічних наук, доц. Лозинська О. Г.; кандидат філологічних наук, доц. Максимів О. Й.; кандидат філологічних наук, доц. Сорока О. Б.; кандидат філологічних наук, заступник декана з наукової роботи філологічного факультету доц. Моторний О. А.

Затверджено на засіданні Вченої Ради філологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка 26 березня 2025 р. Протокол №16/2024-25

Голова Вченої ради

Роман КРОХМАЛЬНИЙ

“26” березня 2025 р.

Катедра української мови імені професора Івана Ковалика

Питання за напрямом «Українська мова»

Вступник до аспірантури повинен знати теорію української фонетики, дериватології, лексикології, морфології, синтаксису, діалектології, а також історію української мови, думки різних дослідників з певної проблеми; уміти аргументувати власну позицію стосовно дискусійних питань мовознавства.

Аспекти вивчення звуків людської мови. Звук і фонема. Основні поняття фонології (функції фонем; головний вияв фонем та його варіанти; диференційні ознаки фонем та їх нейтралізація; поняття фонологічної кореляції).

Історична та сучасна фонетика української мови.

Позиційні та історичні чергування голосних і приголосних.

Акцентуаційні та орфоепічні норми української літературної мови.

Принципи українського правопису. Проблеми українського правопису на сучасному етапі.

Генетична характеристика української лексики. Основні шляхи її формування.

Лексика літературної мови з погляду її вживання.

Загальноновживана лексика і лексика, що має обмежену сферу вживання.

Професійна і термінологічна лексика. Українська термінографія.

Територіальні та соціальні діалекти. Діалектні словники. Класифікації українських діалектів.

Фразеологічна одиниця, її відмінність від слова і вільного словосполучення.

Класифікація фразеологічних одиниць. Фразеологічні словники.

Типи словників. Філологічні словники та їх різновиди.

Морфема як мінімальна значуща одиниця мови. Морф і морфема. Аломорфи і варіанти морфем.

Основні поняття словотвору: твірне і похідне слово, твірна основа і словотворчий засіб, словотвірне значення, типи словотвірних значень.

Основні способи словотвору в українській мові. Розмежування синхронних і діахронних способів словотворення.

Основні поняття морфології: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія.

Проблема частин мови в українському мовознавстві.

Історія граматичних категорій іменника.

Історія граматичних категорій займенника і прикметника.

Історія граматичних категорій дієслова.

Словосполучення як синтаксична одиниця і трактування його обсягну в українському мовознавстві.

Речення як синтаксична одиниця. Аспекти вивчення речення.

Типи односкладних речень і способи вираження їх граматичної основи.

Традиційне вчення про члени речення і сучасна синтаксична наука.

Складні речення в синтаксичній системі мови і їх класифікація.

Походження української мови і її місце серед інших слов'янських мов.

Проблеми періодизації історії української мови.

Перші українські граматики і словники.

Етапи розвитку української літературної мови в XIX – XXI ст.

Основні тенденції розвитку української мови як державної.

Проблеми української лінгвістичної географії.

Видатні львівські мовознавці.

Львівські мовознавчі школи (дериватологічна, термінологічна, ономастична).

Термінний корпус лінгвістики.

Рекомендована література:

Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови: Морфологія. – К., 1993.

Булахівський Л.А. Питання походження української мови // Твори: У 5 т. – К., 1975-1981. – Т. 2.

Вакарюк Л., Панцьо С. Українська мова: Морфеміка і словотвір. – Тернопіль, 1999.

Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Грищенко А.П. Семантико-синтаксична структура речення. – К., 1983.

Вихованець І.Р., Городенська К.Г. Теоретична морфологія української мови /За ред. чл. – кор. НАН України І.Вихованця. – К., 2004.

Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1993.

Вихованець І.Р. Система відмінків української мови. – К., 1987.

Вихованець І.Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті. – К., 1988.

Глібчук Н., Костів О. Українська діалектологія. Львів, Магнолія. 2024. 572 с.

Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова: Морфеміка. Словотвір. Морфонологія. – К., 1999.

Горпинич В.О. Українська морфологія: навчальний посібник. – Дніпропетровськ, 2002.

Гуйванюк Н.В., Кардашук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці. – Чернівці, 2003.

Гуйванюк Н.В. Формально-семантичні співвідношення в системі синтаксичних одиниць. – Чернівці, 1999.

Дудик П.С. Із синтаксису простого речення: Синтаксис. Речення. Класифікація речень. Односкладні речення. Неповні речення. Еквіваленти речення. З навч.-контр. завд., вправами. – Вінниця, 1999.

Дудик П.С. Просте ускладнене речення. – Вінниця, 2002.

Дудик П.С. Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення. Просте речення. – К.: Наук. думка, 1973.

Жовтобрюх М.А. Українська літературна мова. – К.: Наук. думка, 1984.

Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – Вид. 4-е. – К.: Вища шк., 1972.

Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Морфологія: Монографія. – Донецьк, 1996.

Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: Монографія. – Донецьк, 2001.

Іваницька Н.Л. Двоскладне речення в українській мові. – К.: Вища шк., 1986.

Іваницька Н.Л. Синтаксис простого речення: Складні випадки аналізу. – К.: Вища шк., 1989.

- Кадомцева Л.О. Українська мова: Синтаксис простого речення. – К.: Вища шк., 1985.
- Каранська М.У. Синтаксис сучасної української мови. – К.: Либідь, 1995.
- Клименко Н.Ф. Основи морфеміки сучасної української мови. – К., 1998.
- Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови. – К., 1998.
- Ковалик І.І. Вчення про словотвір. Ч.1. – Львів, 1958; Ч.2. – 1961.
- Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови: Синтаксис. – К., 1965.
- Кучеренко І.К. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія. – Вид. 2-е, уточн. і доп. – Вінниця: Поділля-2000, 2003.
- Плющ М.Я., Грипас Н.Я. Граматика української мови в таблицях. – К.: Вища шк., 2004.
- Русанівський В.М. Історія української літературної мови: Підручник. – К., 2001.
- Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. – К., 1994.
- Словотвір сучасної української мови /За ред. М.А.Жовтобрюха. – К., 1979.
- Сучасна українська літературна мова /За ред. А.П.Грищенка. – К., 1998.
- Сучасна українська літературна мова /За ред. М.Я.Плющ. – К., 1994.
- Сучасна українська літературна мова /Керівник авт. колективу О.Д.Пономарів). – К., 1997.
- Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія /За ред. І.К.Білодіда. – 1969.
- Сучасна українська літературна мова: Морфологія /За заг. ред. І.К.Білодіда. – К., 1969.
- Сучасна українська літературна мова: Синтаксис /За заг. ред. І.К.Білодіда. – К., 1972.
- Сучасна українська літературна мова: Фонетика /За заг. ред. І.К.Білодіда. – К., 1969.
- Українська мова: Енциклопедія. – К., 2000.
- Український правопис. – 4-е вид., випр. і доп. – К.: Наук. думка, 1993.
- Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська літературна мова. Довідник. – К., 1996.
- Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови. Підручник. – К.: Академія, 2004.
- Шульжук К.Ф. Складні багатокomпонентні речення в українській мові. – К., 1986.
- Безпалько О.П., Бойчук М.К., Жовтобрюх М.А. та ін. Історична граматика української мови. – К., 1962. – С.17-46.
- Горбач О. Засади періодизації історії української мови й етапи її розвитку. // Міжнародний конгрес україністів: доповіді і повідомлення. – Львів, 1993. – С. 7-12.
- Жовтобрюх М.А., Волох С.П., Самійленко С.П. та ін. Історична граматика української мови. – К., 1980.
- Карпенко Юрій. Коли і як виникла українська мова. // Мовознавство: тези та повідомлення III Міжнародного конгресу україністів. – Х., 1996. – С.75-81.
- Крижанівська О.І. Історія української мови. Історична фонетика. Історична граматика. – К., 2010.

Медведєв Ф.П. Вступ до курсу історії української мови. Навчальний посібник для студентів філологічних факультетів. – Х., 1965.
Німчук В.В. Періодизація як напрямок дослідження генези та історії української мови. // Мовознавство. – 1997. – №6. – С.3-5; 1998. – №1. – С.3-13.
Павленко Л.П. Історична граматики української мови. –Луцьк, 2010.
Півторак Г.П. Українці: звідки ми і наша мова. – К., 1993.
Царук О. Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри. – Д., 1998.
Шевельов Юрій. Історична фонологія української мови. –Харків, 2002.
Історія української мови. Фонетика. – К, 1973.
Історія української мови. Морфологія. – К., 1978.

Проблематика досліджень:

1. Сучасна українська мова.
2. Історія української мови.
3. Українська діалектологія.
4. Ономастика.
5. Дериватологія.

Питання за напрямом «Українська мова», піднапрямок - «Методика викладання української мови»

Історія методики навчання української мови: загальний огляд.
Особливості методики навчання української мови в ХІХ ст.
Методика мови в першій половині ХХ ст.
Методика мови як наука і навчальна дисципліна у другій половині ХХ ст.
Здобутки та перспективи методики навчання української мови наприкінці ХХ на початку ХХІ ст.
Визначні постаті української лінгводидактики.
Методика навчання української мови як наука і навчальна дисципліна: предмет, об'єкт, завдання методики, зв'язок методики мови з іншими дисциплінами.
Концепція, модельні програми НУШ.
Методи і прийоми навчання української мови. Навчальна, виховна, розвивальна та контрольна-корекційна функції методів. Класифікація методів навчання.
Метод проблемного навчання. М. Шкільник про проблемне навчання.
Урок як основна форма організації навчально-виховного процесу. З історії формування уроку.
Проблема типології уроків з української мови.
Типи уроків мови. Структура уроку кожного типу. Інноваційні типи уроків.
Особливості проведення уроків з розвитку мовлення.
Особливості проведення інтегрованих уроків з української мови.
Методика вивчення фонетики та орфоєпії.
Особливості навчання лексики і фразеології.
Будова слова і словотвір у шкільному курсі української мови.
Методика навчання морфології закладах загальної середньої освіти.
Методичні коментарі щодо навчання синтаксису та пунктуації.
Методика вивчення орфографії.

Методика вивчення стилістики та культури мовлення.

Методичні рекомендації щодо навчання риторики.

Використання інформаційних комп'ютерних технологій на уроках української мови в закладах загальної середньої освіти.

Шляхи та засоби удосконалення кваліфікації вчителя мови в умовах нової української школи.

Диктант як орфографічно-пунктуаційна вправа. Методика написання різних видів диктантів.

Переказ у системі завдань з розвитку мовлення.

Методика написання учнівських творів.

Есе в курсі української мови в закладах загальної середньої освіти: класифікації есе, структура, методика написання, перевірки та оцінювання есе.

Власне висловлення у парадигмі уроків розвитку мовлення. Різновиди власних висловлень у модельних програмах з української мови (5-9 класи). Структура власного висловлення.

Література:

Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови : Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету / Оксана Костів, Олеся Сколоздра-Шепітко. – Львів, 2018. – 202 с.

«Методика навчання української мови. Термінологічний словник» / Кол. авторів за ред. Олени Горошкіної. Словник-довідник. [Електронне видання]. – Київ: Видавничий дім «Освіта», 2024. 150 с. Доступно з джерела: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2024/05/Slovnuk_na_sayt_Horoshkina_Holub_Popova.pdf

Біляєв О. Лінгводидактика рідної мови : навч.-метод. посібник / Олександр Михайлович Біляєв. – К. : Генеза, 2005. – 180 с.

Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Методи проблемного навчання української мови в закладах загальної середньої освіти. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки. 2023. № 3(53). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738896>

Голуб Н. Б., Горошкіна О. М., Бондаренко Н. В., Новосьолова В. І., Попова Л. О. Методи навчання української мови учнів гімназії та ліцею : монографія. [Електронне видання]. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2023. 230 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740407>.

Горошкіна О. Функції підручника української мови в компетентнісній парадигмі // *Studia Ukrainika Posnaniensia*. – 2019. – №1. – С.93-102.;

Кочан І. М., Захлюпана Н. М. Словник-довідник з методики викладання української мови / І. М. Кочан, Н. М. Захлюпана. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2005. – 250 с.

Методика викладання української мови в середніх освітніх закладах / за ред. М. Пентилюк. – К. : Ленвіт, 2005. – 400 с.

Кучерук О. А. Система методів навчання української мови в основній школі: теорія і практика / О. Кучерук. – Житомир : Вид-во ЖЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 420 с.

Омельчук С. А. Навчання морфології української мови на засадах дослідницького підходу: теорія і практика: монографія. Київ: Генеза, 2014. 368 с.

Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців : монографія. К.: Видавничий дім «КиєвоМогилянська академія». 2019. 356 с.

Остапенко Н. Технологія сучасного уроку з української мови : навч. посібник / Н. М. Остапенко, Т. В. Симоненко, В. М. Руденко. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 248 с.

Пентиліюк М. Методика навчання української мови у таблицях і схемах: навч. посіб. / М. І. Пентиліюк, Т. Г. Онукевич. – К. : Ленвіт, 2006. – 134 с.

Пентиліюк М. І. Окуневич Т. Г. Сучасний урок української мови / Пентиліюк М. І., Окуневич Т. Г. . – Х., 2007.

Шевцова Л., Кучерук О. Методика навчання української мови: практичні заняття. Навчально-метод. посібник: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 115 с.

**Катедра української фольклористики
імені академіка Філярета Колесси**

Питання за напрямом «Українська фольклористика»

Цикли календарно-обрядової поезії: жанри, мотиви, образи і поетика пісень.
Українське весілля (етапи обряду, релікти старожитностей у ньому; типи пісень, поетика). Питання взаємозв'язку весільного обряду й весільних пісень.
Фольклорна драма як вид синкретизму фольклорного дійства. Різновиди сценічного зображення у фольклорі. Український вертеп.
Жанрові ознаки, проблематика, питання класифікації та вивчення народних дум.
Поетика народних дум.
Історичні пісні: проблеми класифікації, записування та дослідження.
Характеристика основних мотивів та художніх засобів. Герої історичних пісень.
Питання жанру балади. Проблема драматичного і трагічного у художньому змісті балад. Характеристика особливостей основних баладних сюжетів.
Особливості вивчення фольклорної балади.
Народні легенди: жанрові особливості і класифікація. Міжжанрові дифузії: казка – легенда – переказ.
Український казковий епос. Проблема дослідження і класифікації жанру казки.
Поетика казки.
Малі прозові фольклорні жанри. Актуальні питання записування, вивчення.
Проблеми поетики.
Специфіка фольклору як виду духовної культури (синкретизм, колективність, імперсональність, традиційність, безцензурність, усність побутування тощо).
Проблема фольклорного тексту: варіантність – поліваріантність у сучасній науці.
Фольклорний жанр (теоретичний аспект). Процес жанротворення у фольклорі.
Українська романтична фольклористика (Михайло Максимович, Ізмаїл Срезневський, Осип Бодянський, Микола Костомаров).
Пантелеймон Куліш – фольклорист. «Записки о Южной Руси» та їхнє місце в контексті історії української словесності.
Фольклористичні студії Філярета Колесси.
Міфологічна школа у фольклористиці (Олександр Потебня, Іван Нечуй-Левицький та ін.).
Михайло Драгоманов як представник культурно-історичного та компаративістичного напрямів у фольклористиці.
Фольклористичні концепції Івана Франка.
Концепція українського фольклору у дослідженнях Михайла Грушевського.
Концепції «класичного» структуралізму і проблеми сучасного підходу до вивчення міфології та фольклору.

Основна література

Балади. Кохання та дошлюбні взаємини. Київ: Наукова думка, 1987. 472 с.

Балади. Родинно-побутові стосунки. Київ: Наукова думка, 1988. 528 с.

Бріцана О. Ю. Українська народна соціально-побутова казка (специфіка та функціонування). Київ: Наукова думка, 1989. 151 с.

- Булашев Г. О.* Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях: космогонічні українські народні погляди та вірування. Київ: Довіра, 1992. 414 с.
- Бурлака Г.* Літературна спадщина Маркіяна Шашкевича: Проблеми текстології. Київ: Наукова думка, 1988. 113 с.
- Весільні пісні: У 2 кн.* Упорядкування, примітки та вступна стаття «Весільна пісенність на Україні та її обрядова функція» М. М. Шубравської. Київ, 1982. Книга 1. Полісся, Наддніпрянщина, Слобожанщина, Степова Україна. Книга 2. Волинь, Поділля, Буковина, Прикарпаття, Закарпаття.
- Весілля: У 2 кн.* Упорядкування текстів і примітки М. М. Шубравської. Київ, 1970.
- Вовчак Андрій, Довгалюк Ірина.* Фольклористична практика. Засади підготовки і проведення фольклористичного польового дослідження, упорядкування, транскрибування й архівування зібраного матеріалу: навчально-методичний посібник / Андрій Вовчак, Ірина Довгалюк. Львів, 2024. 240 с.
- Воропай Олекса.* Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ: Оберіг, 1993. 590 с.
- Грицай М. С., Бойко В. Г., Дунаєвська Л. Ф.* Українська народнопоетична творчість. Київ, 1983. 360 с.
- Грушевський М. С.* Історія української літератури: в 6 т., 9 кн. Київ, 1993. Т. 1. 392 с.
- Гадамер Г.-Г.* Герменевтика і поетика. Київ: «Юніверс», 2001. 288 с.
- Гадамер Г.-Г.* Істина і метод: У 2 т. Київ: Юніверс, 2000. Т. 1. 464 с.; Т. 2. 478 с.
- Гарасим Я. І.* Культурно-історична школа в українській фольклористиці. Львів: Видавництво Львівського університету ім. І. Франка, 1999. 143 с.
- Давидюк В. Ф.* Первісна міфологія українського фольклору. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2005. 310 с.
- Дея О. І.* Іван Франко і народна творчість. Київ, 1955. 300 с.
- Денисюк І. О.* Літературознавчі та фольклористичні праці: У 3 томах, 4 книгах. Львів, 2005.
- Денисюк Іван.* Національна специфіка українського фольклору (матеріали до лекції) // Слово і Час. 2003. № 9. С. 16–24;
https://il-journal.com/index.php/journal/issue/view/196/9_2003_pdf
- № 10. С. 41–49;
https://il-journal.com/index.php/journal/issue/view/197/10_2003_pdf
- Дерріда Ж.* Структура, знак і гра у дискурсі гуманітарних наук // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. 2-е вид., доп./ За ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 2001. С. 617–638.
- Дмитренко М. К.* Олександр Потебня як фольклорист. Київ: Сталь, 2012. 536 с.
- Загадки / Упорядкування, вступна стаття та примітки І. П. Березовського.* Київ: Видавництво Академії наук Української РСР, 1962. 511 с.
- Івашків В. М.* Художня, літературознавча і фольклористична парадигма ранньої творчості Пантелеймона Куліша. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 448 с.
- Ігри та пісні. Весняно-літня поезія трудового року / Упорядкування, передмова «Звичаєво-обрядова поезія трудового року» і примітки О. І. Дея.* Київ, 1963. 671 с.

Історичні пісні. Київ: Видавництво Академії наук Української РСР, 1961. 1067 с.
Календарно-обрядові пісні / Упорядкування, передмова «Пісні трудового року» та примітки О. Ю. Чебанюк. Київ, 1987. 392 с.

Коваль-Фучило Ірина. Українські голосіння: антропологія традиції, поетика тексту / науковий редактор Василь Івашків. Київ, 2014. 360 с.

Колесса Філярет. Українська усна словесність. Загальний огляд (із портретами українських етнографів та народних співців): Вибір творів із поясненнями та нотами. Львів: Просвіта, 1938. 643 с.

https://chtyvo.org.ua/authors/Kolessa_Filaret/Ukrainska_usna_slovesnist/

Колесса Філярет. Українські народні думи: перше повне вид. з розвідкою, поясненнями, нотами і знімками кобзарів. Львів: Накладом т-ва “Просвіти”, 1920. 160, VIII с.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року / Упорядкування, передмова «Величальні пісні українського народу» і примітки О. І. Дея. Київ, 1965. 804 с.

Копистянська Н. Х. Час і простір у мистецтві слова. Львів: ПАІС, 2012. 344 с.

Куліш Пантелеймон. Повне зібрання творів. Наукові праці. Публіцистика. Київ: Критика, 2015. Т. III: Записки о Южной Руси: [У 2 кн.] / Упоряд., стаття, комент. *Василя Івашківа*. Кн. 1. 416 с., іл.; кн. 2. 388 с., іл.

Леві-Строс К. Структурна антропологія / Пер. з французької Зоя Борисюк. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 1997. 387 с.

Леві-Строс К. Первісне мислення. Київ: Український центр духовної культури, 2000. 324 с.

Легенди та перекази. Київ: Наукова думка, 1985. 400 с.

Максимович М. Дні та місяці українського селянина. Київ, 2002. 187 с.

Марків Р. В. Фольклор і література: форми діалогу (Фольклоризм в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ століття). Львів, 2013. – 291 с.

Пилипчук С. М. «Галицько-руські народні приповідки»: пареміологічно-пареміографічна концепція Івана Франка. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 220 с.

Пилипчук С. М. Фольклористична концептосфера Івана Франка: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 466 с.

Романець О. Чи фальсифікат «Запорожская старина»? // Народна творчість та етнографія. 1967. № 1. С. 24–38.

Свенціцький І. Похоронні голосіння // Етнографічний збірник. Львів, 1912. Т. 31–32.

Сиваченко М. Є. Над текстами українських письменників. Київ: Наукова думка, 1985. 308 с.

Українська фольклористика: Словник-довідник / Укладання і загальна редакція Михайла Чернопиского. Тернопіль, 2008. 448 с.

<https://ia803201.us.archive.org/18/items/folkloristika2008/folkloristika2008.pdf>

Українські народні казки про тварин / упоряд. Іван Березовський. Київ: Наукова думка, 1979. 574 с.

Українські приказки, прислів'я і таке інше. Уклав М. Номис / Упоряд., приміт. та вступна стаття М. М. Паззяка. Київ: Либідь, 1993. 768 с.

Федас Й. Ю. Український народний вертеп (У дослідженнях ХІХ—ХХ ст.). Київ: Наукова думка, 1987. 182 с.

Франко І. До історії українського вертепу XVIII в. // Франко І. Зібрання творів: У 50-ти т. Київ: Наукова думка, 1982. Т. 36. С. 170–375.

Франко І. Студії над українськими народними піснями // Франко І. Зібрання творів: У 50-ти т. Київ: Наукова думка, 1984. Т. 42. Фольклористичні праці. 600 с.

Франко І. Я. Наші коляди // Франко І. Я. Зібрання творів у 50-и томах. Київ: Наукова думка, 1980. Т. 28. С. 7–41.

Tekstologia w krajach slowianskich: Zbiór referatów opracowanych przez członków Komisji edytorsko-tkstkologicznej V Międzynarodowego kongresu slawistów / pod red. K.Gorskiego. – Wrocław; Warszawa; Kraków; wyd-wo polskiej Akad. Nauk, 1963. 83 s.

Катедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Питання за напрямом: «Слов'янські мови та літератури» (болгарська, польська, сербська, словацька, хорватська, чеська, словенська).

Перелік питань передбачає перевірку знань, умінь і компетенцій магістрів освіти, які бажають продовжити навчання після завершення магістратури у аспірантурі, здобути науковий ступінь доктора філософії та згодом займатися викладацькою спеціальністю у галузі славістики. У переліку включено питання, які охоплюють широку сферу славістики як комплексної дисципліни, без знань з якої важко уявити кваліфікованого спеціаліста у згаданій галузі, але також проблематику, яка стосується окремих слов'янських мов, країн, літератур та культур, які дають уявлення про володіння претендентом знаннями з вужчого кола професійної компетенції. Оскільки специфікою слов'янських мов та культур є їхній тісний генетичний та культурний зв'язок, до переліку включено також питання, які стосуються географії, історії слов'янських країн, старослов'янської мови, теорії походження слов'ян тощо.

Перелік питань:

Славістика як наука. Місце славістики серед філологічних та гуманітарних наук
Галузева славістика (болгаристика, полоністика, богемістика, словакістика, сербістика, словеністика, словакістика, хорватистика)

Основні риси фонетики слов'янських мов (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської)

Основні риси граматики слов'янських мов (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської)

Синтаксис слов'янських мов (болгарської, польської, сербської, словацької, словенської, хорватської, чеської)

Лексичний склад слов'янських мов, фразеологія (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської)

Історія розвитку слов'янських мов (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської)

Історія розвитку славістики (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської)
Старослов'янська мова: історія становлення та розвитку
Старослов'янська мова: фонетична та граматична системи, лексичний склад
Теорії походження слов'ян
Історія славістики у Львівському університеті: постаті та події
Славістика на сучасному етапі (загальна ситуація, тенденції розвитку, проблеми)
Славістичні центри в Україні та світі сьогодні. Вплив російсько-української війни на розвиток славістики
Історія розвитку слов'янських літератур, спільнослов'янських літературний фонд у давнину, діяльність Кирила та Мефодія
Історія давніх слов'янських літератур (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської)
Історія слов'янських літератур у період національного відродження (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської)
Історія слов'янських літератур у першій половині XIX ст., романтизм (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської)
Історія слов'янських літератур у період реалізму у другій половині XIX ст. (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської)
Модернізм та історія слов'янських літератур початку XX ст. (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської)
Друга половина XX ст. та проблеми розвитку слов'янських літератур (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської): між соцреалізмом та постмодернізмом
Історія літератур на сучасному етапі розвитку (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської)
Українська тематика у слов'янських літературах (в історії болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської літератур)
Українсько-слов'янські літературні взаємини (в історії болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської літератур та на сучасному етапі)
Переклади зі слов'янських літератур (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської) на українську
Слов'янські літератури у європейському та світовому контекстах
Слов'янський фольклор та міфологія: основні характерні риси
Методика викладання слов'янських мов (болгарської, польської, словацької, словенської, сербської, хорватської, чеської) у закладі вищої освіти
Слов'янське перекладознавство, його історія та проблеми
Географія слов'янських країн: основні відомості (місцезнаходження, сусідство, столиці, господарство)
Історія слов'янських країн: основні відомості (культурно-історичні епохи та їхні загальні характеристики, представники)

Проблематика наукових досліджень катедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького:

Фонетика, граматики, синтаксис, лексика слов'янських мов

Слов'янська фразеологія
Історія слов'янських мов
Міжслов'янські мовні взаємини
Історія літератур західних та південних слов'ян
Сучасні слов'янські літератури
Літературні взаємини слов'янських народів

Катедра загального мовознавства

Перелік питань для вступників до аспірантури за напрямом: **Прикладна лінгвістика** передбачає перевірку знань, умінь і компетенцій магістрів освіти, які бажають продовжити навчання після завершення магістратури у аспірантурі, здобути науковий ступінь доктора філософії та згодом займатися викладацькою спеціальністю у галузі лінгвістики. У переліку включено питання, які охоплюють широку сферу лінгвістики, без знань з якої важко уявити кваліфікованого спеціаліста у згаданій галузі.

Питання за напрямом «Прикладна лінгвістика»

Природа і сутність людської мови. Функції мови в суспільстві.
Мова і мислення. Мова і мовлення: співвідношення понять.
Природа і структура лексичного значення: субстанційний, реляційний та біхевіористичний підходи.
Лексичне і граматичне значення: співвідношення категорій.
Методи аналізу лексичного значення.
Предмет граматики. Розділи граматики. Основні одиниці граматичної будови мови.
Грамматичні категорії в мовах світу. Класифікація граматичних категорій.
Частини мови як лексико-граматичні розряди слів. Принципи класифікації частин мови.
Класифікація форм мовного спілкування (монолог, діалог, полілог) їх організація та особливості.
Актуальне членування речення. Взаємозв'язки теми і реми.
Порівняльно-історичний метод як основа генеалогічної класифікації мов, його становлення і розвиток. Поняття мовної сім'ї, мовної групи, підгрупи.
Основні поняття структурного методу.
Методи прикладної лінгвістики.
Статистичні методи в мовознавстві: сфери застосування.
Корпусні дослідження. Загальна характеристика корпусів української мови.
Психолінгвістика як прикладна наука та її основні напрямки.
Мова як об'єкт вивчення когнітивної лінгвістики. Методологічний принцип когнітивної лінгвістики: «Мова - вікно в людську свідомість».
Поняття когнітивної лінгвістики: концепт і концептосфера.
Когнітивна семантика. Теорія фреймів. Фреймова концепція Чарльза Філмора.
Комунікативна лінгвістика та її основні поняття і напрями дослідження.
Поняття про мовленнєві акти та їх структуру. Прямі і непрямі мовленнєві акти.
Діалог, його організація і типологія. Поняття про мовленнєвий хід.

Основні принципи спілкування.

Типи інформації в дискурсі і тексті. Способи виявлення імпліцитної інформації.

Типологія невербальних засобів спілкування.

Проблеми типології та атрибуції текстів.

Проблематика наукових досліджень катедри загального мовознавства:

Комунікативні аспекти різномовних текстів і дискурсів

Теорія тексту і дискурсу

Етнолінгвістика в науковій парадигмі

Соціолінгвістична проблематика в сучасному науковому дискурсі

Текстотворення та текстосприйняття

Лінгвістична експертиза тексту

Лінгвонаратологія

Психолінгвістичні та когнітивні аспекти тексту

Катедра української літератури імені академіка Михайла Возняка

Перелік питань і блоків питань для вступників до аспірантури за напрямом **«Українська література»**

Перелік питань передбачає перевірку знань, умінь і компетентностей висококваліфікованих магістрів освіти, здатних забезпечувати на високому професійному рівні викладання української мови і літератури у закладах системи загальної середньої освіти, креативно вирішувати складні професійні нестандартні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру, здійснювати дослідження з методики викладання філологічних дисциплін та ефективно впроваджувати їх результати в освітній процес. Комплексний питальник містить завдання про знання художніх текстів, розвитку художньо-естетичних процесів кожного історичного періоду та літературної епохи, зокрема монументалізму орнаменталізму, ренесансу, бароко, класицизму, романтизму, бідермаєру, реалізму, модернізму та постмодернізму. Базова кваліфікація філолога вимагає сучасних історико-теоретичних знань про напрями та стилі, еволюцію жанрів, а також методів і понять педагогіки, методології і методики викладання літератури. Особливості освітньої програми вимагають гармонійного поєднання практичної підготовки з методики викладання та аспектів літератури у закладах середньої освіти та поглибленого вивчення філологічних дисциплін в теоретичному та прикладному (дослідницькому) аспектах для підготовки професіоналів, здатних забезпечити компетентнісний підхід у навчанні української літератури у закладах середньої освіти, дослідницької парадигми у системі освіти, реалізації концепції Нової української школи.

Питання за напрямом «Українська література»

Українська література XI-XVII ст. у школі. Представництво у програмі середньої школи і проблеми вивчення.

Нова українська література і друге відродження. «Енеїда» І. Котляревського та «котляревщина». Сентименталізм і просвітництво перехідної доби.

Романтична епоха. Харківські, галицькі і київські романтики.

Життя і творчість Тараса Шевченка: його роль у суспільно-політичному та культурно-духовному бутті України.

Життя і творчість Тараса Шевченка: періодизація творчості.

Біографи життя і творчості Т. Шевченка. Шевченко – міфотворець?

Розвиток реалістичної прози: Марко Вовчок, Іван Нечуй-Левицький, Анатолій Свидницький, Панас Мирний.

Розвиток драматургії (Іван Карпенко-Карий, Марко Кропивницький, Михайло Старицький та ін.).

Новелістика доби модернізму (В. Стефаник, О. Кобилянська, В. Винниченко та ін.)

Новітня література. Іван Франко — загальна характеристика творчості. Представництво у середній школі.

Лірика Івана Франка. Жанровий системогенез.

Поєми Івана Франка.

Проза Івана Франка.

Вивчення творчості Лесі Українки в школі.

Загальна характеристика «Празької школи». Творчість її представників за персоналіями: Є. Маланюк, Ю. Дараган, О. Стефанович, Н. Ливицька-Холодна й інші.

Доба «Розстріляного відродження». Аналіз творчості за персоналіями.

Українська література на еміграції. Проза У. Самчука, В. Барки.

Епоха шістдесятництва. Ідейно-естетичний феномен шістдесятників. Аналіз поезії, прози, драматургії, літературної критики, перекладознавства за персоналіями.

Дисидентська поезія 60-80-х рр. ХХ ст. Творчість Василя Стуса та Ігоря Калинця.

Український літературний процес 60-90-х рр. ХХ ст. Становлення, провідні ідеї та стильові течії.

Сучасна українська література і школа. Творчість О. Забужко, С. Жадана чи інших авторів.

Модернізм і постмодернізм в українській літературі. Загальна характеристика.

Мілітарна тематика сучасної української поезії.

Мілітарна тематика сучасної української прози.

Огляд історії розвитку української методики викладання літератури (до ХІХ ст.)

Огляд історії розвитку української методики викладання літератури (ХІХ ст.)

Огляд історії розвитку української методики викладання літератури (1-а пол. ХХ ст.)

Огляд історії розвитку української методики викладання літератури (2-а пол. ХХ ст.)

Огляд історії розвитку української методики викладання літератури. Сучасний стан.

Оповідання Івана Франка «Борис Граб». Методичні постулати у ньому.

Основні вимоги Івана Франка до викладання літератури у школі.

Основні методичні праці учених факультету.

Особливості вивчення драматичних творів.

Особливості вивчення епічних творів на уроках літератури.

Особливості вивчення ліричних творів у середній школі.

Особливості вивчення творів різних літературних родів.

Особливості сучасних програм з української літератури у середній школі.

Класифікації типів уроків з української літератури. Приклади на вибір.

Метод проблемних ситуацій на уроках літератури. Приклади на вибір.

Характеристика методів навчання на уроках літератури. Критерії вибору.

Катедра теорії літератури та порівняльного літературознавства

Питання за напрямом «Теорія літератури»

Вплив античних ідей про літературу на літературознавчу традицію Європи.
Особливості літератури як виду мистецтва і способу висловлювання: від античності до сьогодення.
Уявлення про словесну творчість епохи бароко та його вплив на авангардні течії.
Від міфології до психології: підхід до літератури Олександра Потебні.
Психоаналітичні підходи у літературознавстві: Зигмунд Фройд, Карл Густав Юнг та їхні українські послідовники.
Література як розповідна практика: наратологічні підходи.
Літературний твір як результат процесу письма: від текстології до генетичної критики.
Типологія літературних стилів. Теорія зміни культурних епох Д. Чижевського.
Феноменологічні й герменевтичні уявлення про літературу як підстава для аналізу та інтерпретації.
Від герменевтики до рецептивної поетики: літературний твір як об'єкт індивідуального й колективного прочитання.
Соціологічний підхід в історії літератури: від модерного елітаризму до концепції «літературного поля».
Поколінневий підхід до літератури й особливості українського літературного процесу ХХ століття.
Природа літературного канону та його функціонування в сучасній літературі.
Постколоніальне перепрочитання літератури: суб'єктність у контексті стосунків пригнічування/домінування.
Проблема автора та інститут авторства у літературознавстві.
Літературний постмодернізм: стиль і світогляд.
Генетичний підхід до літератури: підстави жанрово-родового поділу, динаміка жанрової ієрархії.
Часопросторова організація літературного твору.
Особливості ліричного висловлювання: ліричний суб'єкт (ліричне «я»), ліричний монолог, ліричний адресат.
Поетикальний підхід до літератури: від Арістотеля до сучасності.
Культурно-історична школа у концепції І. Франка.
Методи, жанри і функції літературної критики.
Типи нарації в літературному творі.

Питання за напрямом «Порівняльне літературознавство»

Предмет і завдання літературної компаративістики.
Зв'язки компаративістики з іншими гуманітарними науками.
Компаративістичні ідеї І. Франка.
Передісторія компаративістики (античність, Ренесанс, доба класицизму).
Міфологічна теорія в історії компаративістики.
Теорія наслідування Теодора Бенфея.
Антропологічна теорія Едуарда Тейлора.

Архетипна критика в сучасній компаративістиці (Н. Фрай).
Види генетично-контактних зв'язків.
Різновиди творчих контактів.
Трансплантація і трансформація як різновиди літературних зв'язків.
Товариське життя як тип контактних зв'язків: листування, салони, кав'ярні, гуртки, школи, угруповання.
Пародія як форма літературних зв'язків.
Переклад як форма міжлітературних взаємин. Види перекладу (адаптація, переробка, переспів).
Впливи та ремінісценції та їх вплив на літературний розвиток.
Теорії перекладу (гносеологічна, візіоністська, знакова).
Відмінність між французькою й американською школами компаративістики.
Типологічний рівень літературних уподібнень.
Вічні образи у світовій літературі.
Тематичний рівень літературних спорідненостей.
Українське бароко як проблема типологічного вивчення.
Стильовий рівень порівняльно-типологічного вивчення літератури.
“Хвильова” теорія стилів у історичній типології Д. Чижевського.
Генологічний рівень порівняльно-типологічного вивчення літератури.
Імагологія як галузь порівняльного літературознавства.
Образ Мазепи у світовій літературі.
Компаративна методологія праці І. Франка «Влада землі в сучасному романі».
Постколоніальні студії. Центр і маргінес. Антиколоніалізм і постколоніалізм.
Форми інтертекстуальності: цитата, алюзія, ремінісценція, трагедія, палімпсест.
Вплив війни та географічних відкриттів на розвиток культурних контактів.

Катедра теорії літератури та порівняльного літературознавства пропонує майбутнім аспірантам працювати над такими **науковими проблемами**:
вивчення теоретичних досягнень українських літературознавців ХІХ–ХХ ст. (О. Потебня, І. Франко, М. Сумцов, О. Білецький, М. Зеров, Д. Чижевський, М. Гнатишак, Ю. Шевельов, І. Дзюба, М. Жулинський, М. Ільницький та ін.);
гендер у літературі і мистецтві;
міжсеміотичний переклад у літературі і мистецтві;
Львів як текст (у літературі і поза літературою);
психологічні аспекти аналізу літературного твору (від О. Потебні до І. Дзюби);
елементи теорії літератури у сучасній шкільній програмі;
проблеми української інтелектуальної прози;
проблеми вивчення історії української компаративістики;
компаративістичні напрацювання вчених Львівського університету;
українсько-польські літературні зв'язки;
українсько-чеські літературні зв'язки;
українсько-німецькі літературні зв'язки.

Критерії оцінювання:

31 – 40 балів – вступник до аспірантури повно викладає вивчений теоретичний матеріал, наводить необхідні приклади, виклад матеріалу є логічним, послідовним, вступник володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з додатковими джерелами; дотримується в усному і письмовому мовленні норм української літературної мови (або іноземної мови, яку вивчає). Вступник до аспірантури дотримується принципів академічної доброчесності.

21 – 30 балів – вступник до аспірантури викладає вивчений теоретичний матеріал, наводить базові приклади, виклад матеріалу є послідовним, вступник в основному володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з додатковими джерелами; здебільшого дотримується в усному і письмовому мовленні норм української літературної мови (або іноземної мови, яку вивчає). Вступник до аспірантури дотримується принципів академічної доброчесності.

11 – 20 балів – вступник до аспірантури частково викладає вивчений теоретичний матеріал, наводить недостатню кількість прикладів, виклад матеріалу є непослідовним, вступник частково володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з додатковими джерелами; недостатньо дотримується в усному і письмовому мовленні норм української літературної мови (або іноземної мови, яку вивчає). Вступник до аспірантури дотримується принципів академічної доброчесності.

0 – 10 балів – вступник до аспірантури не засвідчує знань теоретичного матеріалу зі спеціальності, не наводить прикладів, виклад матеріалу є хаотичним, вступник погано володіє вміннями творчо-пошукової діяльності та роботи з додатковими джерелами; не дотримується в усному і письмовому мовленні норм української літературної мови (або іноземної мови, яку вивчає). Вступник до аспірантури в основному не дотримується принципів академічної доброчесності.

За науковий реферат вступник до аспірантури може отримати від 0 до 40 балів

31 – 40 балів: реферат містить наукову новизну, автор дотримується наукової доброчесності, виклад матеріалу є логічним та послідовним, автор вміло оперує термінологією, реферат містить багатий ілюстративний матеріал, авторський стиль відточений до рівня, необхідного для наукової роботи.

21 – 30 балів: загалом реферат містить добру структуру, автор дотримується наукової доброчесності, логіка викладу думок послідовна, науковий стиль відповідає базовим вимогам

11 – 20 балів: реферат містить наукову новизну, автор дотримується наукової доброчесності, виклад матеріалу при цьому є непослідовним з порушенням логіки, ілюстративний матеріал до викладених думок недостатній, є помилки у письмовому мовленні, науковий стиль потребує значної роботи

0 – 10 балів: реферат не має наукової новизни, грубо порушено правила написання наукової роботи, вступник до аспірантури не дотримується наукової доброчесності, виклад матеріалу не відповідає базовим вимогам щодо наукового тексту. Науковий стиль не відповідає критеріям до написання дослідження.